

Adolescentenstrafrecht

Aanpak met perspectief

Deze brochure is een uitgave van:

Ministerie van Veiligheid en Justitie
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
Turfmarkt 147 | 2511 DP Den Haag

Februari 2014 | J-22221

Inleiding

Perspectief voor jongeren en jongvolwassenen die met justitie in aanraking komen. Een meer effectieve strafrechtelijke aanpak van jongeren en jongvolwassenen van 16 tot 23 jaar. Maatwerk, en daardoor minder recidive. Dat zijn de doelen van het adolescentenstrafrecht, van kracht vanaf 1 april 2014.

Het adolescentenstrafrecht verruimt de mogelijkheden om bij de sanctionering rekening te houden met de ontwikkelingsfase van adolescenten. Het jeugdstrafrecht kan toegepast worden bij adolescenten tot 23 jaar. Ook wordt het jeugdstrafrecht op onderdelen aangepast, waardoor de aansluiting tussen het jeugdstrafrecht en het volwassenenstrafrecht verbeterd.

Het adolescentenstrafrecht is niet alleen van betekenis voor adolescenten en voor de samenleving, maar ook voor de professionals in de (jeugd)strafrechtketen en de organisaties waar zij voor werken. Van advisering tot vordering, van vonnis tot uitvoering, begeleiding en nazorg. Het adolescentenstrafrecht staat of valt met de inzet van deze professionals. Hun vakkundigheid en samenwerking - elk vanuit hun eigen rol - bepaalt het succes van deze vernieuwing.

In deze brochure leest u in hoofdlijnen wat het adolescentenstrafrecht inhoudt, wat de redenen zijn om het in te voeren en wie er mee te maken krijgt.

Dit is een uitgave van:
Ministerie van Veiligheid en Justitie
Programma Jeugdcriminaliteit en Jeugdgroepen
Project Implementatie adolescentenstrafrecht

Deze brochure is met de grootste zorgvuldigheid samengesteld. Er kunnen echter geen rechten aan ontleend worden. De beschreven casussen zijn bewerkt, om de anonimiteit te garanderen. De jongeren op de foto's hebben geen relatie tot de inhoud van deze brochure.

Den Haag, februari 2014

Bart

Bart is een rustige jongen van 21. Hij trekt zich veel terug, gedraagt zich bijna schuw. Dat heeft met zijn handicap te maken. Hij heeft een autisme spectrum stoornis en een licht verstandelijke beperking. Hij begrijpt de wereld anders dan anderen. Soms begrijpt hij er helemaal niets van. En hoe rustig hij normaal gesproken ook is, soms kan hij daar enorm boos van worden. Dan komt alle frustratie er in één keer uit. Bart woont in een groep, met woonbegeleiding. Tot het mis gaat. De jongen waar hij zijn agressie op richt, ligt weken in het ziekenhuis. Ook een toegesnelde begeleider krijgt rake klappen. De rechter besluit om Bart met een PIJ maatregel in een justitiële jeugdinstelling (JI) te plaatsen. Daar krijgt hij veel structuur en intensieve begeleiding. Psycho-educatie gericht op het omgaan met frustraties. Training in het reguleren van agressie. Zodat hij straks weer veilig naar buiten kan.

Waarom adolescentenstrafrecht?

Jongeren ontwikkelen zich. Ze leren, met vallen en opstaan. Ze nemen risico's, vaak zonder de mogelijke gevolgen te overzien. Ook zijn ze vaak niet goed in staat om in te schatten hoeveel impact hun misstappen op anderen hebben. Voor jongeren is er daarom het jeugdstrafrecht. Bij grensoverschrijdend gedrag hoort een sanctie, maar daarin staat een pedagogische aanpak voorop. Jongeren moeten leren, ook van hun fouten.

Jongeren ontwikkelen zich niet allemaal in hetzelfde tempo. Sommigen jongeren van 16 zijn al volledig aanspreekbaar op hun daden. Tegelijkertijd zijn veel jongvolwassenen van 18 jaar - de formele grens van het jeugdstrafrecht – nog niet klaar met hun mentale en morele ontwikkeling. Recent wetenschappelijk onderzoek naar de ontwikkeling van de hersenen laat zien dat sommige jongvolwassenen pas jaren na hun achttiende in staat zijn om de consequenties van hun daden te overzien en voldoende rekening te houden met de gevolgen voor anderen.

De adolescentie is een periode waarin jongvolwassenen zich losmaken van het gezin waarin ze zijn opgegroeid, gaan experimenteren, op de tast hun eigen weg zoeken en die uiteindelijk vinden. In werk, relaties en zelfstandigheid.

Adolescenten begaan soms ernstige misstappen. Het is een periode waarin ze sterk beïnvloedbaar zijn. Door 'foute vrienden', maar gelukkig ook door professionele begeleiders, als die een effectieve aanpak hanteren. Een aanpak op maat, passend bij hun ontwikkelingsleeftijd. Dat is vooral belangrijk voor jongvolwassenen die een achterstand in hun ontwikkeling hebben of die kwetsbaar zijn, bijvoorbeeld door een (licht) verstandelijke beperking of door psychische problemen. Het jeugdstrafrecht kan dan betere kansen bieden dan het volwassenenstrafrecht om hun criminele carrière te stoppen en hun ontwikkeling weer op het goede spoor te krijgen.

Het adolescentenstrafrecht zorgt dat de interventies uit het jeugdstrafrecht beschikbaar komen voor jongvolwassenen die 18 tot 23 jaar oud zijn op het moment dat zij het delict plegen. Dat is niet alleen van belang voor deze adolescenten zelf. Het is ook goed voor de samenleving. Een relatief groot deel van de criminaliteit – ongeveer een kwart van alle geregistreerde strafbare feiten - komt voor rekening van adolescenten. Voorkomen dat zij in herhaling vallen levert een belangrijke bijdrage aan het vergroten van de veiligheid in de samenleving. Bovendien is het effect van zo'n gerichte aanpak van adolescenten relatief groot. Juist doordat zij zich nog ontwikkelen, zijn er goede kansen om die ontwikkeling om te buigen in de goede richting.

Wat er verandert

Het adolescentenstrafrecht is geen nieuwe, aparte vorm van strafrecht. Het jeugdstrafrecht en het volwassenenstrafrecht blijven gewoon naast elkaar bestaan. Maar de grens tussen beide wordt flexibeler.

De kern van het adolescentenstrafrecht is dat de rechter aan jongeren en jongvolwassenen die een strafbaar feit plegen op het moment dat ze tussen de 16 en 23 jaar oud zijn, meer dan voorheen een passende sanctie (straf of maatregel) kan opleggen. Dat komt doordat zij zowel volgens het jeugdstrafrecht als volgens het volwassenenstrafrecht berecht kunnen worden. Bovendien wordt het jeugdstrafrecht op onderdelen aangepast, zodat het beter aansluit op het volwassenenstrafrecht.

Om het adolescentenstrafrecht mogelijk te maken, zijn de wetgeving en de uitvoeringspraktijk op een groot aantal punten gewijzigd. De wettelijke wijzigingen gelden alleen voor adolescenten die na 1 april 2014 een strafbaar feit plegen en op dat moment nog geen 23 jaar oud zijn. Voor adolescenten die dat vóór die datum deden, maar pas daarna vervolgd worden, gelden nog de oude regels.

Geen harde leeftijdsgrenzen

Bij de meeste zaken zal een jongere tot 18 jaar volgens het jeugdstrafrecht worden veroordeeld en een jongvolwassene van 18 jaar of ouder volgens het volwassenenstrafrecht.

- In bijzondere gevallen kunnen jongeren die 16 of 17 jaar oud zijn op het moment dat ze het delict plegen, volgens het volwassenenstrafrecht worden veroordeeld. Als het Openbaar Ministerie overweegt om bij een jongere het volwassenenstrafrecht toe te passen, dan adviseert de Raad voor de Kinderbescherming hierover aan de rechter.
- Jongvolwassenen die 18 tot 23 jaar oud zijn als ze een delict plegen, kunnen volgens het jeugdstrafrecht worden veroordeeld. De volwassenenreclassering adviseert bij hen over de inzet van het jeugdstrafrecht of het volwassenenstrafrecht. Daarbij moet de afweging worden gemaakt of een sanctie uit het jeugdstrafrecht beter aansluit bij de ontwikkelingsleeftijd van de jongvolwassen verdachte en betere mogelijkheden biedt voor een effectieve aanpak, dan een sanctie uit het volwassenenstrafrecht.

Het Openbaar Ministerie vordert de toepassing van het jeugdstrafrecht of het volwassenenstrafrecht. De rechter beslist.

De volwassenenreclassering gebruikt een landelijk vastgesteld afwegingskader voor het advies over de toepassing van het volwassenenstrafrecht of het jeugdstrafrecht. Overweegt de reclassering om een veroordeling volgens het jeugdstrafrecht te adviseren, dan kan de Raad voor de Kinderbescherming geconsulteerd worden. In sommige gevallen zal ook een Pro Justitia rapporteur, ingeschakeld via het NIFP, een advies uitbrengen. Ook deze Pro Justitia rapporteurs gebruiken daarvoor een gestructureerd afwegingskader.

Als een jongvolwassene tussen 18 en 23 jaar in verzekering is gesteld, kan de officier van justitie al aangeven dat hij van plan is om bij de rechter een veroordeling volgens het jeugdstrafrecht te vorderen. Als het nodig is om deze verdachte voorlopig vast te houden (en de voorlopige hechtenis dus niet op te heffen of te schorsen), dan kan de rechter-commissaris hem plaatsen in een justitiële jeugdinstelling en niet in een huis van bewaring.

Heeft de rechter eenmaal besloten welk strafrecht toegepast wordt, dan krijgt de adolescent met de sancties (straffen en maatregelen) uit het toegepaste strafrecht te maken. Inclusief de professionals die de uitvoering ervan voor hun rekening nemen. Jongvolwassenen tussen de 18 en 23 jaar die volgens het jeugdstrafrecht veroordeeld worden, kunnen dus werkstraffen en gedragsinterventies (leerstraffen) opgelegd krijgen die gecoördineerd worden door de Raad voor de Kinderbescherming. Ook kunnen ze toezicht en begeleiding krijgen door de jeugdreclassering. Ze kunnen een gedragsbeïnvloedende maatregel (GBM) opgelegd krijgen of een veroordeling tot jeugdetentie of een maatregel plaatsing in een instelling voor jeugdigen (PIJ). Uitzondering op deze regel is dat de rechter kan besluiten om bij jongeren van 16 tot 23 jaar wel een sanctie uit het jeugdstrafrecht toe te passen, maar het toezicht en de begeleiding aan de volwassenenreclassering op te dragen.

Jongvolwassenen van 18 jaar en ouder kunnen niet naar Halt verwezen worden. Als het Openbaar Ministerie de zaak wil afdoen met een strafbeschikking, kan dat bij jongvolwassenen van 18 jaar en ouder alleen via het volwassenenstrafrecht.

Aanpassingen jeugdsancties en maatregelen

Het arsenaal aan jeugdsancties (straffen en maatregelen in het jeugdstrafrecht) is met de komst van het adolescentenstrafrecht aangepast.

Bijzondere voorwaarden

De rechter kan de meeste jeugdsancties (zoals jeugddetentie) geheel of gedeeltelijk voorwaardelijk opleggen, met een proeftijd. De voorwaarden die de rechter hierbij kan stellen, zijn opgenomen in de wet. De algemene voorwaarde is dat de adolescent niet in herhaling valt. Maar er kunnen ook bijzondere voorwaarden gelden. Bijvoorbeeld het volgen van gedragstraining of intensieve gezinsbegeleiding. Het toezicht hierop draagt de rechter op aan de jeugdreclassering of aan de volwassenenreclassering. Houdt de adolescent zich niet aan de voorwaarden, dan volgt alsnog de sanctie.

Met de komst van het adolescentenstrafrecht zijn de bijzondere voorwaarden die de rechter kan opleggen in het jeugdstrafrecht vrijwel gelijkgetrokken met die in het volwassenenstrafrecht. Dat betekent onder andere dat ook voor jongeren vanaf 12 jaar elektronisch toezicht (controle door middel van een enkelband) mogelijk is. Verder kan de rechter het volgen van onderwijs als bijzondere voorwaarde opleggen als een adolescent volgens het jeugdstrafrecht veroordeeld wordt. In het volwassenenstrafrecht kan dit niet.

PIJ

De rechter kan een PIJ-maatregel (plaatsing in een inrichting voor jeugdigen) alleen opleggen als de adolescent een 'gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van de geestvermogens' heeft. Een psychiater moet dat constateren. De PIJ-maatregel geldt in principe voor drie jaar, waarvan één jaar voorwaardelijk, tenzij de maatregel wordt verlengd. De maatregel kan worden verlengd tot maximaal zeven jaar, waarvan het laatste jaar voorwaardelijk.

Als de adolescent aan het einde van die maximale termijnen door zijn 'gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis' nog altijd een gevaar vormt voor zijn omgeving, dan kan de rechter de PIJ-maatregel omzetten in een terbeschikkingstelling (TBS). De rechter baseert zich daarbij op een rapportage vanuit de justitiële jeugdinrichting waar de adolescent verblijft én op een dubbelrapportage door andere deskundigen, onder wie in ieder geval een psychiater.

De rechter kan aan een adolescent een voorwaardelijke PIJ-maatregel opleggen. De voorwaarde is dan meestal dat hij een intensieve ambulante behandeling volgt. Als de adolescent onvoldoende meewerkt aan die behandeling, dan kan alsnog opname in een justitiële jeugdinrichting volgen, voor het ten uitvoer leggen van de PIJ-maatregel. Soms stagneert een behandeling, maar zijn er wel kansen om die weer op gang te brengen. In dat geval maakt het adolescentenstrafrecht een korte time-out opname mogelijk. De jongere wordt dan tijdelijk opgenomen in een justitiële jeugdinrichting. Zo'n time-out kan maximaal zeven weken duren en eenmaal verlengd worden.

GBM

De gedragsbeïnvloedende maatregel (GBM) bestaat uit een intensief programma van ambulante behandeling en begeleiding. Daarbij wordt vaak ook het gezin (ouders, broers, zussen) betrokken. Met de komst van het adolescentenstrafrecht kan de GBM ook opgelegd worden aan jongvolwassenen van 18 tot 23 jaar. Een GBM vraagt veel van adolescenten. Als ze onvoldoende meewerken of zich niet houden aan de voorwaarden, kan de rechter een time-out opname in een justitiële jeugdinrichting opleggen. Zo'n time-out kan maximaal vier weken duren en kan tweemaal tijdens de looptijd van de maatregel worden toegepast.

De rechter kan ter ondersteuning van het programma nachtdetentie bevelen. De adolescent volgt dan overdag het programma van de GBM of een opleiding buiten de inrichting. Daarnaast kan elektronisch toezicht (controle met een enkelband) aan het programma worden verbonden.

Taakstraffen

In het aangepaste jeugdstrafrecht is het niet langer mogelijk om jongeren die een ernstig geweldsmisdrijf of zedendelict hebben gepleegd, uitsluitend een taakstraf op te leggen. De rechter kan zo'n taakstraf wel combineren met andere sancties.

Andere aanpassingen

Zowel de jeugdreclassering als de volwassenenreclassering gaan, in aanvulling op hun bestaande methodische kaders, werken met de methodiek 'Reclasseren met adolescenten'. Op sommige punten vraagt het toezicht op en de begeleiding van adolescenten immers om een andere aanpak dan bij volwassenen. De medewerkers van de volwassenenreclassering worden bovendien getraind in het werken met adolescenten met een licht verstandelijke beperking.

Meer informatie

Meer details over alle veranderingen in het kader van het adolescentenstrafrecht zijn te vinden in de documentatie over dit onderwerp op de websites Rijksoverheid.nl en Wegwijzerjeugdveiligheid.nl/adolescentenstrafrecht.

Wie er mee te maken krijgt

Alle professionals die bij de strafrechtelijke aanpak van adolescenten betrokken zijn, krijgen met de veranderingen te maken. Net als de adolescenten en de gezinnen waar ze deel van uitmaken.

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de gevolgen voor verschillende groepen betrokkenen. Het gaat in deze brochure om globale informatie. Meer gedetailleerde informatie over de gevolgen voor het werk van de betreffende professionals krijgen zij via hun eigen organisaties.

De adolescenten

In de eerste plaats krijgen natuurlijk de betrokken jongeren en jongvolwassenen met het adolescentenstrafrecht te maken. Ook voor ouders, familie en andere mensen uit de omgeving kan het een groot verschil maken of de adolescent volgens het volwassenenstrafrecht of het jeugdstrafrecht wordt veroordeeld.

Het jeugdstrafrecht mag op het eerste gezicht milder lijken dan het volwassenenstrafrecht, in de praktijk is de impact ervan groot. Dat komt doordat er stevig en doelgericht gewerkt wordt aan verandering van het gedrag van de adolescent. Door begeleiding en behandelingen die veel vergen van jongeren en jongvolwassenen en waarbij meestal ook het gezin betrokken wordt.

De advocatuur

Advocaten zullen er rekening mee moeten houden dat bij cliënten tot 23 jaar het jeugdstrafrecht toegepast kan worden. Zij informeren hun cliënten over de gevolgen daarvan voor hun situatie.

Het Openbaar Ministerie

Het Openbaar Ministerie zal bij elke verdachte van 18 tot 23 jaar bij wie het advies van de reclassering wordt gevraagd, op basis van dat advies beoordelen of een veroordeling volgens het jeugdstrafrecht moet worden gevorderd. Waar mogelijk gebeurt dat al vroeg in het strafproces. Het kan al bij de dagvaarding kenbaar worden gemaakt, onder meer op basis van de informatie die in het ZSM-overleg is verzameld. Of bij de vordering inbewaringstelling, zodat de verdachte jongvolwassene in een justitiële jeugdinrichting kan worden geplaatst.

Het Openbaar Ministerie kan bij verdachten van 18 tot 23 jaar alleen een strafbeschikking afgeven volgens het volwassenenstrafrecht. Bij verdachten van 12 tot 18 jaar kan

Carlo

Carlo is een harde jongen. Veel meegemaakt. Stiefvader met losse handen. Kindertehuizen. Zit hij niet mee, zegt hij. Hij is een overlever, zegt hij. Hij drinkt veel. Hij gebruikt. Elke dag. Al jaren. Ja, dus? Hij is echt niet van plan om daar mee te stoppen. Carlo is net 18 jaar als hij in een park een man neersteekt. De man overleeft het maar net. Niemand kan of wil vertellen wat er gebeurd is. Dat wil je helemaal niet weten, zegt Carlo. De rechter vraagt nader onderzoek naar de persoonlijkheid van Carlo. De rapporterende psychiater is daar helder over: wie al zo jong zoveel middelen gebruikt, loopt forse ontwikkelingsschade op. Toch kiest de rechter voor het volwassenenstrafrecht. Het gaat om een zeer ernstig delict, gepleegd door een jongvolwassene die gehard lijkt in zijn gedrag.

dat alleen volgens het jeugdstrafrecht. Het Openbaar Ministerie kan in een strafbeschikking voor jongeren van 16 tot 18 jaar wel bepalen dat het toezicht en begeleiding van de jongere wordt opgedragen aan de volwassenenreclassering, in plaats van aan de jeugdreclassering.

De rechterlijke macht

De rechter beslist of verdachten tussen de 16 en 23 jaar volgens het jeugdstrafrecht of volgens het volwassenenstrafrecht veroordeeld worden. Kiest de rechter voor het jeugdstrafrecht, dan moet hij vervolgens bepalen of – als dat aan de orde is - het toezicht en de begeleiding wordt opgedragen aan de volwassenenreclassering of aan de jeugdreclassering.

Strafzaken tegen jongeren tot 18 jaar worden altijd door een kinderrechter behandeld. Ook als het OM veroordeling volgens het volwassenenstrafrecht vordert. Is het delict gepleegd door een jongvolwassene van 18 tot 23 jaar, dan wordt de zaak behandeld door de politierechter of (afhankelijk van de ernst van het delict) de meervoudige kamer. Als het OM in de dagvaarding het voornemen heeft geuit om het jeugdstrafrecht te vorderen, dan kan de rechtbank daar op anticiperen door de zaak bijvoorbeeld in een zitting te behandelen met een rechter die (ook) kennis heeft van het jeugdstrafrecht.

De volwassenenreclassering

De volwassenenreclassering adviseert bij jongvolwassenen van 18 tot 23 jaar aan het Openbaar Ministerie en aan de rechter over de inzet van ofwel het jeugdstrafrecht, ofwel het volwassenenstrafrecht. Hiervoor is een landelijk afwegingskader ontwikkeld. De reclassering kan in het kader van de advisering de Raad voor de Kinderbescherming consulteren.

De volwassenenreclassering houdt toezicht op adolescenten, die (1) volgens het volwassenenstrafrecht veroordeeld zijn of (2) die volgens het jeugdstrafrecht veroordeeld zijn, maar bij wie de rechter toezicht en begeleiding door de volwassenenreclassering heeft bevolen. De reclassering maakt hierbij gebruik van een nieuw ontwikkelde methodiek voor toezicht en begeleiding van adolescenten, die ook door de jeugdreclassering gebruikt wordt.

De Raad voor de Kinderbescherming

De casusregisseurs van de Raad volgen alle jongeren en jongvolwassenen die volgens het jeugdstrafrecht vervolgd en veroordeeld worden. Ook als zij ouder zijn dan 18 jaar. De Raad heeft daarbij een toezichthoudende taak op de jeugdreclassering, maar niet op de volwassenenreclassering.

De coördinatoren taakstraffen van de Raad kunnen een 'oudere' doelgroep binnenkrijgen, zowel voor werkstraffen als voor gedragsinterventies (leerstraffen). De Raad zal hierover afspraken moeten maken met de samenwerkingspartners, zoals de (jeugd) reclassering, de aanbieders van werkplekken en leertrajecten, en de Erkenningscommissie.

De onderzoeksteams jeugdstrafzaken van de Raad zullen in de strafadvisering bij jongeren van 12 tot 18 jaar rekening moeten houden met de veranderingen in het jeugdstrafrecht. Zij kunnen bovendien consultatievragen verwachten van de volwassenenreclassering over jongeren tot 23 jaar.

Het NIFP

Forensische deskundigen kunnen op aanvraag van het Openbaar Ministerie, de advocatuur of de rechter onderzoek doen naar de aanwezigheid van psychiatrische stoornissen en gedragsstoornissen bij jongeren en jongvolwassenen. Het Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie (NIFP) bemiddelt hierbij en toetst deze zogenoemde Pro Justitia rapportages op kwaliteit.

Met de komst van het adolescentenstrafrecht kunnen de vragen aan de Pro Justitia

rapporteurs ook gesteld worden in het kader van de afweging welke vorm van strafrecht het meest past of wanneer het gaat om een verlenging van een PIJ maatregel of de omzetting van een PIJ maatregel naar TBS.

De jeugdreclassering

De jeugdreclassering krijgt er een nieuwe doelgroep bij: jongvolwassenen van 18 tot 23 jaar die volgens het jeugdstrafrecht veroordeeld zijn. De jeugdreclassering maakt hierbij gebruik van een nieuw ontwikkelde methodiek voor toezicht en begeleiding van adolescenten, die ook door de volwassenenreclassering gebruikt wordt.

Aanbieders van gedragsinterventies en zorg

De aanbieders van gedragsinterventies (leerstraffen) en ambulante behandelingen voor jeugdigen krijgen nieuwe, wat oudere cliënten binnen. Voor een deel is dat geen probleem, namelijk als hun aanbod nu al geschikt is voor jongvolwassenen. Zo niet, dan zullen zij hun werkwijze moeten aanpassen of alternatieven moeten ontwikkelen in overleg met hun opdrachtgevers: de Raad voor de Kinderbescherming en het ministerie van Veiligheid en Justitie.

JJI's

Jongeren en jongvolwassenen die volgens het jeugdstrafrecht worden berecht, kunnen in een justitiële jeugdinrichting (JJI) geplaatst worden. Er zijn aparte groepen voor jongens en meisjes. Ook zijn er aparte groepen voor jeugdigen met specifieke behoeften.

Doordat een straf of maatregel enkele jaren kan duren, zijn jongvolwassenen soms 24 jaar of ouder op het moment dat ze de JJI verlaten. De inrichtingen bieden voor alle jongeren en jongvolwassenen een veilige omgeving, ongeacht hun leeftijd. Met een duidelijke pedagogische structuur, een eigen methodiek, een uitgebreid dagprogramma, onderwijs en specifieke behandelinterventies.

Nieuw voor de JJI's zijn onder andere de andere gronden voor de PIJ maatregel, de aansluiting van PIJ op TBS en de time-out opvang van adolescenten bij wie de voorwaardelijke PIJ maatregel of de GBM stagneert.

CJIB

Het CJIB vervult een centrale rol bij de afhandeling van strafrechtelijke beslissingen. Onder andere door het incasseren van opgelegde boetes. Doordat die beslissingen met de komst van het adolescentenstrafrecht anders kunnen uitvallen dan voorheen, zal ook het CJIB zijn werkprocessen aanpassen.

Gemeenten

Gemeenten hebben vaak intensieve bemoeienis met de aanpak van adolescenten die overlast veroorzaken of strafbare feiten plegen. Bijvoorbeeld bij de aanpak van problematische jeugdgroepen en veelplegers. Het adolescentenstrafrecht kan die aanpak effectiever maken.

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de nazorg aan alle jongeren en jongvolwassenen die uit een justitiële jeugdinrichting komen. Ongeacht hun leeftijd.

Abdel

Hij doet echt zijn best wel, zegt Abdel. Zeggen zijn ouders. Zeggen zijn voormalige leerkrachten. Maar op een of andere manier gaat het altijd mis. Abdel is 19 jaar, maar lijkt veel jonger. Hij blowt veel. Komt tot niets. Hangt op straat rond. Komt jongens tegen die hij beter niet kan tegenkomen. Abdel doet mee om stoer te doen. Hij heeft niet in de gaten dat ze hem gebruiken. Het lukt hem niet om zijn afspraken na te komen. Hij wil het wel. Hij vergeet het gewoon, zegt hij. Hij kijkt er zo onschuldig bij, dat je geneigd bent om hem te geloven.

Dan wordt Abdel opgepakt. Hij was betrokken bij een straatroof. Zijn maten zijn gevlucht. Hij niet. Bij die straatroof is het slachtoffer gewond geraakt. De rechter rekent het Abdel zwaar aan. Maar de rechter ziet ook de kinderlijke, naïeve kant van Abdel. Hij kiest voor het jeugdstrafrecht en legt Abdel een gedragsbeïnvloedende maatregel op. Ook het gezin van Abdel wordt daar bij betrokken.

Het adolescentenstrafrecht in schema

Leeftijd ten tijde van delict:	Advies door:	OM vordert:	Behandeling door:	Sancties volgens:	Toezicht en begeleiding door:
12 tot 16 jaar	→ Raad voor de Kinderbescherming (en eventueel NIFP)	→ Jeugdstrafrecht	→ Kinderrechter	→ Jeugdstrafrecht	→ Jeugdreclassering
16 tot 18 jaar	→ Raad voor de Kinderbescherming (en eventueel NIFP)	→ Jeugdstrafrecht	→ Kinderrechter	→ Jeugdstrafrecht	→ Jeugdreclassering
		→ Volwassenenstrafrecht	→ Kinderrechter	→ Volwassenenstrafrecht	→ Volwassenenreclassering
18 tot 23 jaar	→ Volwassenenreclassering (en eventueel NIFP)	→ Jeugdstrafrecht	→ Politierechter of Meervoudige Kamer	→ Jeugdstrafrecht	→ Jeugdreclassering
		→ Volwassenenstrafrecht	→ Politierechter of Meervoudige Kamer	→ Volwassenenstrafrecht	→ Volwassenenreclassering
23 jaar of ouder	→ Volwassenenreclassering (en eventueel NIFP)	→ Volwassenenstrafrecht	→ Politierechter of Meervoudige Kamer	→ Volwassenenstrafrecht	→ Volwassenenreclassering

Kleuren

- Jongeren, veroordeeld volgens het jeugdstrafrecht
- Jongeren, veroordeeld volgens het volwassenenstrafrecht
- Jongvolwassenen, veroordeeld volgens het jeugdstrafrecht
- Jongvolwassenen, veroordeeld volgens het volwassenenstrafrecht